

„Rakouský a ruský imperátor by neměl sesazovat jeden druhého a dláždit tak cestu revoluci.“ – arcivévoda Franz Ferdinand

Byla to běžná ničím pozoruhodná návštěva vysokého vůdce impéria jednoho ze svých důležitých měst. A pro nás by nebyla nijak zajímavá, pokud by nebylo jednoho „ale“. V důsledku řetězce podezřelých nehod a podivných náhod onoho dne došlo ke smrti dědice rakouského trůnu, a začala první světová válka...

Tento osudový den začal řadou podivností a rakouský dědic zemřel v důsledku tohoto velkého počtu „náhod“. Podle plánu se měl tento čestný host zúčastnit recepce na radnici a pak se vydat na prohlídku místních pamětihodností. Ale jakmile počáteční zdravice skončila, naskočil Franz Ferdinand a jeho žena do otevřeného vozu a odkvapil do města, zatímco osobní strážci nástupce císaře Franz Josefa I byli z nějakého důvodu ponecháni na nádraží – což je docela překvapivé, vzhledem ke zvěstem o pokusu o atentát, které se šířily městem o den dříve. Ale dokonce ani poté, co srbský (!) vyslanec v Rakousku-Uhersku varoval před možným pokusem zabít Franze Ferdinanda, nebyla přijata žádná zvláštní bezpečnostní opatření. Zvolené datum, 28. červen 1914, bylo také dosti podivné. Právě v tento den roku 1389 turecká armáda porazila Srbsko a připravila Slované o nezávislost na stovky dalších let. V r. 1878 byla Bosna a Hercegovina okupována Rakouskem, v rámci důsledků rusko-turecké války, a byla formálně anektována Habsburskou říší v r. 1908. Konání vojenské slavnosti na počest nových „utlačovatelů“ v takovýto den hraničilo s provokací. Ale datum změněno nebylo a cesta arcivévody nebyla zrušena.

Kolona čtyř aut projížděla po nábřeží Miljacka, které bylo plné lidí, rychlostí 12 km/h. vše bylo triumfální a slavnostní. Diváci na nábřeží mávali a německy a srbsky provolávali slávu. 18letý přihlížející si klestil cestu do přední řady. Když uviděl tázavý pohled policisty, usmál se a zeptal, jestli může vidět arcivévodovo auto, a ve stejný okamžik hodil na auto bombu. Řidič, když koutkem oka zahlédl podezřelý pohyb, šlápl na plyn a bomba se odrazila od plátěné střechy prvního auta a vybuchla pod koly druhého. Bomba byla obalena hřebíky: Franz Ferdinand zraněn nebyl, ale jeho žena byla mírně škrábnuta na krku. Dvacet lidí v davu bylo zraněno a také dva policisté doprovodu. Nedeljko Gabrynowicz (jak se mladý terorista jmenoval) začal utíkat, ale byl okamžitě chycen.

Je dosti podivné, že neúspěšný útok neměl žádný vliv na naplánovanou agendu návštěvy.

Starosta města četl květnatou řeč, ale Franz Ferdinand se nedokázal udržet a přerušil ho:

„Pane starosto, přijel jsem na přátelskou návštěvu a setkal jsem se s bombami. To je odporné!“ Pak se ovládl a řekl: „No, pokračujte!“

Na konci proslovu se arcivévoda uklidnil a do jeho tváře se vrátil úsměv, když se starosty ptal:

„Takže co si myslíte, dojde dnes k dalšímu atentátu na mne?“

Reakce starosty zůstává neznámou dodnes, spolu s dalšími slovy arcivévody. Nicméně v důsledku jejich konverzace nebyla podniknuta žádná zvláštní bezpečnostní opatření, navzdory zjevnému nebezpečí. Navíc bylo rozhodnuto řídit se původním rozvrhem návštěvy! Představte si to: bomba vybuchne blízko auta rakouského prezidenta, ale během několika hodin opět projíždí poklidně městem, šťastně mává rukou oslavujícímu davu. To je prostě nemožné. Ale v Sarajevu se stalo přesně to.

Řada aut projížděla podél promenády opačným směrem. Tentokrát auta jela rychleji. Žena dědice trůnu nadále seděla vedle něj, spolu s vojenským guvernérem Bosny, generálem Potiorkem. Důstojník se šavlí na boku stál na levém stupátku. V jednu chvíli se uprostřed cesty řidič prvního auta ztratil a náhodně odbočil doprava, na ulici Franze Josefa. Generál si pak povšiml, že jedou špatně, a silně na svého řidiče křičel. Řidič přibrzdil, najel na chodník a zastavil. Celá kolona se zastavila za ním, takže pomalu otočil, aby nezpůsobil dopravní zácpu. Proto pak auto arcivévody muselo zastavit před „Morits Schiller Delicatessen“. Právě na tom místě čirou náhodou seděl 19letý terorista, který byl předurčen zapsat se do historie. Jmenoval se Gavrilo Princip. Ale uvězněné auto nástupníka trůnu tam nejen zastavilo, ale čirou náhodou stálo pravou stranou k teroristovi, tou stranou, kde nebyla na stupátku žádná stráž. Nástupník trůnu a jeho žena neměli žádné krytí.

Princip vytáhl svůj revolver a vystřelil na stojící auto dvě rány. První kulka zasáhla Sofii, pronikla autem a korzetem hraběnky; druhá zasáhla následníka rakouského trůnu. Oba byli zabití. Tři děti ve věku 10, 12 a 13 let osiřely. Gavrilo Princip a jeho komplic se pokusili utéct, ale oba byli rychle chyceni a surově zbiti. Byli bití pěstmi a dostávali kopance, a dokonce utrpěli několik ran od šavle, a to takových, že Principova ruka mu musela být ve vazbě amputována. Vyšetřování bylo zahájeno téměř okamžitě. Otázkou, která v té době musela být zodpovězena, bylo, kdo útok zorganizoval. A zde přichází podivná část – po podezřelé nedbalosti při ochraně Franze Ferdinanda projevilo rakousko-uherské ministerstvo spravedlnosti olympijskou čílost při řešení zločinu. Vyšetřování nabylo bezprecedentní rychlosti. Okamžitě proběhla vlna zatčení a vystal jasný obrázek zločinu.

...

Gavrilo Princip řekl, že zastřelil arcivévodu proto, že pro něj „ztělesňoval rakouský imperialismus, představoval rakouské myšlenky, nejhoršího nepřítele a utlačovatele srbského národa“. Po řadě výslechů byl zločin plně osvětlen: Franz Ferdinand byl zabit Srby – studenty univerzity v Bělehradě a členy „Mladé Bosny“, kteří přijeli ze Srbska jen za tímto účelem. Tato organizace se poprvé objevila v r. 1912, s cílem osvobodit Srbsko od rakouského jařma a vytvořit nezávislý srbský stát, sjednocený s provinciemi, které byly okupovány v té době Rakouskem. Za touto teroristickou organizací se utvořila tajná skupina srbských nacionalistů s názvem „Černá ruka“, pod vedením plukovníka jménem Apis.

Ale tyto podivně tragické dny dávají základ podezření, že rakousko-uherská vláda byli zapojeni do arcivévodovy smrti. Ve skutečnosti mnoho duálních říší nebylo spokojeno s možnou politikou budoucího vládce. Franz Ferdinand měl za ženu Češku a choval velké sympatie ke Slovanům, jak v říši, tak mimo ni. Věřil, že monarchie by měla být posílena tím, že by dala práva Slovanům, což by je postavilo naroveň německým a maďarským občanům říše. V Budapešti a v samotné Vídni takovéto myšlenky iritovaly mnoho politiků. Ve

skutečnosti slovanské oblasti říše zahrnovaly území spravované maďarskou monarchií, a pokud by se plán Franze Ferdinanda naplnil, dostali by Slované v těchto oblastech autonomii a samosprávu. Možná toto vysvětluje podivné chování rakouských bezpečnostních služeb.

Ale jednoduchost a zjevnost nešťastné vraždy arcivévody a jeho ženy je velmi ošidná. Na mysl rakousko-uherského vedení nikdy nepřišlo, že jednoduchost a zjevnost zjištění vyšetřování byla sesumírována konspirátory! Zveřejněním podrobností zločinu byla rakouská policie schopna ukázat... že to zorganizovali!

Ti, kdo stáli za 18 atentátníky, potřebovali více, než jen smrt Franze Ferdinanda samotného. Aby se rakouští vyšetřovatelé dostali k těm, kdo byli zodpovědní skutečně, potřebovali by chytit atentátníky živé. Proto dostali všichni účastníci kapsle s jedem!

Když viděli, že se jim nepodaří uniknout, vzali si Nedeljko Gabrynowicz a Gavrilo Princip svůj jed. Ale ani u jednoho teroristy nefungoval! Tato náhoda, na první pohled prostá, je klíčovým článkem v řetězci dalších tragických událostí! Předvídavost konspirátorů je obzvláště pozoruhodná: vybavit atentátníky „bezpečným“ jedem a poskytnout jim čas na střílení. Dav a blízkost strážců arcivévody při druhé příležitosti nedaly atentátníkům čas se zabít, a tak padli do rukou rakouského systému spravedlnosti.

Byla to slova samotných teroristů, na kterých bylo celé vyšetřování založeno! Pokud by policie měla k dispozici jen dvě mrtvoly, a ne dva teroristy v bezvadném stavu, vyšetřování by se zastavilo. Ale díky podivnému jedu dostali vyšetřovatelé nejen nitku, ale celé lano, kterým mohli záhady rozplést. Kdo dal atentátníkům bezpečný jed? Ať to byl kdokoliv, v jeho zájmu bylo, aby Rakušané rychle našli podezřelé a nasměřovali svůj hněv vůči Srbsku. Samotní Srbové neměli zájem, aby se policie zmocnila teroristů živých – to by jen ublížilo pověsti srbského vedení. Všem rakouským tajným službám stačilo špatně střežit potentáty a „zanedbat“ jejich krytí ve správnou dobu. To bylo to jediné, co musely udělat.

Ale to je jen špička ledovce. Členové Mladé Bosny evidentně dostali jed od jiné organizace...

Lze stanovit skutečné organizátory vraždy dědice rakouského trůnu tím, že se porovnajíc následující fakta:

- Ať vyšetřování řídil směrem k rychlým a zjevným závěrům kdokoliv, neměl zájem jen na smrti arcivévody, ale také evidentně chtěl využít situaci jako záminku k vyvolání konfliktu;
- Ti, kdo dali teroristům bezpečný jed, vytvořili záminku pro něco většího, než jen rakousko-srbskou válku.

A nebyli to ani Srbové, ani Rakušané! Přání Vídně potrestat Srbsko za zákeřné aktivity vedlo k vypuknutí první světové války. Ale nejdříve si položíme jednoduchou otázku: chtěli by srbscí organizátoři smrti Franze Ferdinanda něco většího? Chtěli konflikt TOHOTO ROZSAHU a naplnit Rakušany oprávněným hněvem?

Bylo v zájmu srbských nacionalistů a některých maďarských politiků omezit se jen a likvidaci arcivévody, jako jednotlivce. Ani Srbové, ani Rakušané nepotřebovali velkou válku. Srbsko chtělo zasít spory do Rakousko-uherské říše – ne s ní bojovat. Bylo jisté, že další boje vypuknou. Protože na počátku se rakouským silám postavily jen slabě, byli, v r. 1915, Srbové odrazeni. Jejich armáda byla naložena na lodě Trojspolku a evakuovány do Řecka, kdy zanechaly svoji zemi okupovanou nepřitelem. V důsledku toho byla míra ztrát mezi srbskými jednotkami nejvyšší mezi válčícími zeměmi! Rakousko-Uhersko využilo atentát jako záminku k rozdrčení neústupného Srbska a v důsledku této malé vítězné kampaně přestala říše na konci války existovat, rozpadla se na několik států, a Habsburkové přišli o trůn navždy.

Není žádná náhoda, že sir Edward Grey, bývalý britský ministr zahraničí, ve svých pamětech napsal: „Svět pravděpodobně nikdy nepozná celou pravdu o atentátu na Franze Ferdinanda. Zdá se, že nikdy se neobjeví jeden člověk, který by znal o této vraždě vše, co znát lze.“ O jakém tajemství šéf britské zahraniční politiky mluvil? Vyšetřování rychle a snadno předložilo pachatele. Ale britské ministerstvo zahraničí říkalo něco zcela jiného: do měsíce po zavraždění arcivévody začala první světová válka, válka, ve které zemřely desítky milionů lidí. Jak se to stalo? To stále nikdo nedokáže vysvětlit. V příští kapitole se pokusíme pochopit, kdo potřeboval válku bezprecedentního rozsahu.

Abychom řádně vyhodnotili, kdo měl prospěch ze zavraždění arcivévody Franz Ferdinanda, stačí se podívat na výsledky první světové války. Ta zničila dva hlavní konkurenty Velké Británie – Rusko a Německo. Přesvědčen, že Rusko nebylo rozdraceno během rusko-japonské války a pečlivě naplánované revoluce, začal Londýn s přípravami nového, mnohem ambicióznějšího projektu, jehož cíle byly impozantní a grandiózní. Kov lze tavit jen za velmi vysokých teplot. A podobně i politická mapa té doby mohla být překreslena jen velkou evropskou válkou. Pouze v jejích plamenech mohly být hranice zemí a dokonce i lidé změněni k nepoznání. Ke zničení Ruska potřebovali Britové nejen válku – bylo potřeba SVĚTOVÉ války, aby bylo možné zničit nenáviděnou ruskou vládu. Ke sražení Německa, kde nebylo ani známky po revolučním duchu, byla potřebná válka bezprecedentní síly. Pouze totální katastrofa mohla přimět německé měšťany, aby opovrhli svým milovaným císařem.

Primárním cílem anglického plánu bylo zničení Ruska, další na řadě bylo Německo. U našeho odvěkého nepřítele, Anglie, byla politika postavena na jednom hlavním cíli – zabránit vytvoření silné kontinentální mocnosti, či ještě hůř, silného bloku mocností. Rusko-německá unie – to byls nejhorší noční můra Angličanů. Za tímto účelem se hlavní politický úkol Britů rozdělil postupně do dvou následných úkolů: zabránit rusko-německé alianci a donutit je ke smrtelné bitvě proti sobě. Ale nebylo to tak snadné. Na počátku 20. století nebyl mezi Ruskem a Německem žádný spor, který by mohl vytvořit podklad pro konflikt. Tyto dvě země byly řízeny bratřenci – Nikolajem a Wilhelmem, kteří spolu udržovali dobré vztahy. Takže proč by měli náhle začít válčit? Pro ty z nás, kteří jsme se narodili ke konci 20. století, to bylo Německo, arogantní agresor, kdo dvakrát za 100 let přivedl Rusko na pokraj smrti. Pohled Rusa před první světovou válkou by byl však zcela odlišný. Německo bylo pro jeho zemi tradičně přátelským režimem, se kterým Rusko nebojovalo od napoleonských válek, přesně o 100 let dříve. Bylo potřeba významné události, nějaký druh situace, která by oběma zemím umožnila zapomenout na své dlouhé přátelství. Proto se vyprovokování rusko-německého konfliktu stalo středobodem britské politiky. Francie se také dlouho snažila o tento výsledek, jako součást vlastní zahraniční politiky. Francie mohla válkou získat zpět jen Alsasko a Lotrinsko a Francie nemohla Německo porazit sama. Kdo další by mohl bojovat za „vznešenou věc“ návratu francouzských území do lůna domoviny, a pak se rozdrolit a rozpadnout na kousky? Rusko, samozřejmě!

Vražda rakouského nástupníka trůnu byla jen konečným článkem, poslední cihlou v plánech zažehnout světový požár. Dílo to bylo kolosální a precizní; započalo brzy po rusko-turecké válce a trvalo to téměř deset let. Bylo třeba připravit oponenty a pak přípravy vyústily do logického konce – zapálení doutnaku budoucí války, skutečně SVĚTOVÉ války. A nebylo ideálnějšího místa, kde začít, než Balkán, se staletými politickými intrikami, konspiracemi a válkami. Smrt nešťastného arcivévody by byla událostí, která by válku vyprovokovala. A skutečně vyprovokovala – necelý měsíc poté, co Gavrilo Princip vypálil své rány, vyhlásilo Německo válku Rusku!

Kruh se uzavřel: Anglie vstoupila do aliance s Ruskem, aby zabránila našemu sblížení

s Německem, aby zorganizovala strašlivou válku a zničila dva konkurenty!

Byly to britské (a francouzské) tajné služby, kdo stál za zavražděním Franze Ferdinanda:

-- Bylo v zájmu Británie, aby po rychlém vyšetření vraždy vedly jasné důkazní stopy do Srbska;

-- Bylo v zájmu Británie vyvolat konflikt mezi Srby a Rakušany;

-- Bylo v zájmu Británie, aby Rusko (spojenec Srbska) a Německo (spojenec Rakousko-Uherska) šly do války.

Podle britského plánu, v důsledku války a vypuknutí revoluce, mělo Rusko přijít o všechny své statní hranice a stát se slabou republikou a skončit v naprosté finanční závislosti na svých „dobrodincích“. Tentýž smutný osud očekával Německo. Smrtná rána Gavrilo Principa byla zahajovacím signálem všech těchto neštěstí...

Nicméně další problém vyvstal během příprav rusko-německé konfrontace. Carská vláda stále střízlivě hodnotila své ozbrojené síly a nikdy si nemyslela, že by se měla zamíchat do války s Německem a jeho spojencem Rakousko-Uherskem, tj. se dvěma velmocemi najednou!

Následně, aby se zapletlo Rusko do strašlivé války, bylo potřeba ho přesvědčit, že má „loajální spojence“, kteří nenechají cara ve štychu. Byl to stejný scénář, který nás (Rusko – p.p.) zatlačil do války s Japonskem, jen ve větším měřítku – tedy ujišťovat carskou vládu a nechat ji na holičkách s nepřítelem v době skutečného nebezpečí. Předválečné události se začaly vyvíjet přesně do tohoto scénáře. Anglie – náš nejnesmiřitelnější nepřítel – drasticky změnila svůj postoj a stala se naším „spojencem“. Na anglicko-ruském setkání v r. 1907 se Petrohrad připojil k anglo-francouzské alianci „Trojspolku“ (Entente – kdy název pochází z francouzského Entente Cordiale, či Srdečné pochopení). Synové Albionu, kteří tak často zpěnili krev ruským diplomatům, kteří vyprovokovali tolik válek, aby oslabili naši zemi, se stali našimi „spojenci“. Člověk by měl být velmi opatrný. Nicméně Nikolaj II uvěřil a draze za to zaplatil, kdy se stal poslušným nástrojem v rukou nepřátel svého národa, kteří přišli maskováni jako přátelé.

Anglie shromáždila veškerou svoji sílu, aby připravila a přikrmovala budoucí konflikt. A za ním se vynořovala silueta dalšího budoucího „spojence“. USA, které hojně financovaly japonskou agresi a ruskou revoluci, neusnuly na vavřínech a v tichosti přispěchaly na scénu také. S příchodem Ameriky se celá světová rovnováha moci radikálně změnila. Dříve to byl britský pes, kdo vrtěl svým americkým ocasem, nyní vrtěl ocas psem.

Ale možná ti, kdo zosnovali první světovou válku, prostě nepochopili, jaké ovoce jejich práce přinese...? Proč se naši „spojenci“ vrhli do tohoto konfliktu tak směle? Odpověď je jednoduchá: první světovou válkou nebyl zničen ani jeden demokratický stát. Svoji povahou státy s demokratickým systémem mají stabilnější strukturu, než monarchie. V době globálního kataklyzmatu se dostává k moci nová strana, další vláda nebo nový vůdce, ale nikdy ne revoluce nebo velká sociální exploze. Monarchie nemají tak báječný hromosvod pro nespokojenost lidu – prostou změnu politického nábytku. Bez ohledu na to, jaké vůdce car nebo císař v době války změní, je stále zodpovědný za monarchii sám. Změnit cara je mnohem obtížnější, než nahradit premiéra. Tudíž protože monarchie nemůže změnit svoji hlavu státu, lidé povstanou, aby změnil formu vlády. A revoluce v době války vede nevyhnutelně k porážce.

Byla to tato zvláštní stabilita demokratického vládnutí během různých krizí, která dala těmto vládám organizační rozhodnutí vyvolat globální konflikt, aby zničily své monarchistické konkurenty. Z tohoto důvodu se Británie, Francie a Spojené státy vrhly do konfrontace po hlavě a rozjely ho s veškerou svoji silou. Stačí se podívat na výsledky první světové války:

USA neztratily nic a vydělaly hory peněz prostřednictvím vojenských kontraktů, a stále více sílily. Anglie zničila své nebezpečné rivaly Rusko a Německo a vyšla z války mírně oslabena. Zároveň, v porovnání se všemi ostatními válčícími zeměmi, se vynořila jako oáza prosperity. Francie skončila z válečných štváčů nejhůře. Válka poničila její území a způsobila velké lidské a ekonomické ztráty. A přesto Francouzi i tak dosáhli svého cíle – zvrácení francouzsko-pruské války a navrácení ztracených provincií! Nemesis Paříže, Německo, leželo poraženo v prachu a těžké ztráty francouzské armády nebyly nic, než jen náklady na odstranění nebezpečného souseda.

Pravda o týmu sarajevského atentátu již byla známá. V každé hře má každý herec dobře definovanou roli. Vstup na scénu, odříkání svého textu a předvedení svých gest. Pak nadchází čas, aby odešel za oponu. A jako takoví klíčoví svědci a hráči v dramatu vraždy Franze Ferdinanda všichni odešli do zapomnění. Nedeljko Gabrynowicz opustil svět první. Gavrilo Princip ho v tichosti následoval 1. května 1918, kdy podlehl tuberkulóze ve vězení, stejně jako jeho komplic. Dokončili své role mladých teroristů dvěma způsoby: zabili arcivévodu a poslali Rakušany na „správnou“ stopu. Hráli podle scénáře připraveného vojenskými a politickými organizátory atentátu. Plukovník Apis Dmitrijevič, šéf organizace srbských nacionalistů „Černá ruka“, bojoval se ctí na frontě války, kterou pomohl vyprovokovat o čtyři roky dříve, když byl náhle zatčen na příkaz vlastní vlády. Důležitý organizátor zákulisních záležitostí byl nyní nepotřebným svědkem: armáda šéfa rozvědky srbského generálního štábu postavila před válčený soud, a, bez odkladu, ho odsoudila k zastřelení popravčí četou.

„Politický“ organizátor atentátu v Sarajevu, Vladimir Gačinič, také zemřel za záhadných okolností. Byl zároveň členem všech tří organizací, podezřelých ze zločinu: Mladé Bosny, Civilní obrany a Černé ruky. Byl také hlavním ideologem a nejvlivnějším členem Mladé Bosny, která teroristický čin provedla. Byl to Gačinič, kdo dal své kontakty v těchto organizacích ruským revolucionářům, kteří je pak použili pro rozpoutání revoluce. K jeho přátelům patřili socialista Natanson a sociální demokraté Martov, Lunacharsky, Radek a Trocký. Posledně jmenovaný ho dokonce po jeho smrti vychvaloval, neboť v srpnu 1917 statný mladý Vladimir Gačinič náhle onemocněl. Byla to tak nepochopitelná a záhadná nemoc, že švýcarští lékaři si ho vzali do parády dvakrát (!), ale nic nenašli. Ale o měsíc později Gačinič zemřel...

První kulka zasáhla arcivévodkyni do hrudi. Měla čas jen vzdechnout a pak náhle upadla do sedadla.

„Šaty... šaty...“ mumlala a sledovala, jak se červená skvrna šíří po bílém hedvábí.

Ale nebyla to její krev. Druhá kulka zasáhla páteř jejího muže, prošla límečkem jeho uniformy a zasáhla tepnu v jeho krku. Dědic rakouského trůnu si stiskl krk, ale krev mu nadále proudila skrz prsty, vsakovala se do sněhově bílých šatů jeho ženy a jeho jasně modré uniformy.

„Sofie, Sofie, neumírej! Zůstaň naživu pro naše děti!“ mumlal Franz Ferdinand, když se otočil ke své ženě.

Ta již jeho slova nemohla slyšet, protože téměř okamžitě zemřela. Během okamžiku stříkala nová krev skrz ruce generála Potioroka, který mu je držel na krku a pokoušel se arcivévodovi pomoci. Doprovod nástupníka běžel k autu.

„Jeho krk, držte mu krk!“ křičel někdo hystericky. Fotograf stojící poblíž se chopil příležitosti a zachytil téměř každický okamžik střelby.

Něčí prsty se vtlačily dovnitř ve snaze uzavřít ránu Franze Ferdinanda, ale krev nadále proudila jako řeka. Zavřít krční tepnu, dokonce i v klidném prostředí, není snadnou záležitostí, ale límeček jeho uniformy stál v cestě také. Arcivévoda si zapínal uniformu velmi

těsně a se svým obvyklým humorem v minulosti žertoval „krejčí mi musel oblek přišít, jinak by knoflíky uletěly“. Nyní, v tento osudný den, se jeho pobočníci zoufale pokoušeli modrou uniformu rozepnout, aby zastavili krvácení. Nikdo neměl nůžky. Generál Potiorek se vzpamatoval první.

„Do nemocnice, rychle!“ křičel na svého řidiče, kdy ho probral z šoku. Auto se dalo do pohybu. Na zadním sedadle umíral Franz Ferdinand v náručí dvou pobočníků, kteří se marně snažili na ránu tlačit. Arcivévoda dýchal ještě 15 minut, poté, co ztratil vědomí. Pak zemřel v autě vedle své ženy, jejíž bílé šaty byly prosáklé krví obou manželů.

O měsíc později zaplavila krev celou Evropu...